

switchasia
PROGRAMME

NGHIÊN CỨU ĐIỂN HÌNH

GIỚI THIỆU DỰ ÁN

Dự án Xây dựng chuỗi cung ứng cá tra, cá basa bền vững tại Việt Nam được Chương trình Thúc đẩy Sản xuất và Tiêu thụ bền vững SWITCH-Asia, và Ủy ban Châu Âu (EC) đồng tài trợ, Trung tâm Sản xuất sạch hơn Việt Nam (VNCP) chủ trì thực hiện cùng Quỹ Quốc tế bảo vệ Thiên nhiên Áo (WWF Áo), Hiệp hội Chế biến và Xuất khẩu Thủy sản Việt Nam (VASEP) và Quỹ bảo vệ Thiên nhiên Việt Nam (WWF Việt Nam).

Mục tiêu của dự án là xây dựng tính bền vững lâu dài về mặt kinh tế, xã hội và môi trường cho ngành sản xuất, chế biến, xuất khẩu cá tra, cá basa ở Việt Nam. Một trong những hoạt động chính của dự án là chương trình tư vấn đánh giá hiệu quả sử dụng tài nguyên – sản xuất sạch hơn (RE-CP) kết hợp với đào tạo cho các doanh nghiệp trong ngành cá tra, cá basa. Với sự hỗ trợ từ các chuyên gia trong nước và quốc tế, các doanh nghiệp sẽ có nhiều tiềm năng giảm thiểu sử dụng tài nguyên (nguyên liệu, nước, năng lượng) cũng như các tác động tiêu cực đến môi trường, qua đó giảm thiểu chi phí sản xuất và tăng khả năng cạnh tranh trên thị trường.

DOANH NGHIỆP ĐIỂN HÌNH

Trong hai tháng 3 và tháng 4 năm 2014, 4 công ty chế biến, xuất khẩu cá tra điển hình đã được lựa chọn để đánh giá RE-CP. Các công ty đều có điểm chung là các công ty lớn với quy mô sản xuất vài trăm tấn nguyên liệu mỗi ngày. Sản phẩm là cá tra đông lạnh được xuất khẩu vào thị trường Mỹ, Châu Âu, Úc, Nam Mỹ, Trung Đông, Ukraina, Nga... với đầy đủ các chứng nhận đảm bảo chất lượng như HACCP, HALAL, ISO 17025, ISO 22000, BRC, IFS, GLOBAL G.A.P...

QUÁ TRÌNH ĐÁNH GIÁ RE-CP

Quá trình đánh giá Hiệu quả sử dụng tài nguyên – sản xuất sạch hơn (RE-CP) tại các doanh nghiệp được triển khai theo 2 hoạt động chính:

Hoạt động 1: Đào tạo RE-CP

Các chuyên gia của VNCP đã cung cấp một ngày đào tạo cho các cán bộ chủ chốt của các công ty về phương pháp luận RE-CP cũng như xác định trọng tâm của chương trình đánh giá tại công ty.

Hoạt động 2: Đánh giá thực tế tại hiện trường

Trong hai ngày đánh giá thực tế tình hình sản xuất, các vấn đề bất cập trong sử dụng nguyên vật liệu, điện, nước lần lượt được xác định thông qua khảo sát, đo đạc. Đội ngũ cán bộ chủ chốt, đặc biệt là cán bộ vận hành sản xuất được hướng dẫn cụ thể cách kiểm tra, đo đạc và lượng hóa các vấn đề, cũng như được cung cấp nhiều giải pháp RE-CP tiềm năng để giảm tiêu thụ nguyên liệu, nước, năng lượng ngay trong quá trình đánh giá.

Chương trình đánh giá RE-CP đã nhận được sự tham gia nhiệt tình từ các công ty. Hơn 150 cán bộ chủ chốt của các công ty đã tham gia khóa đào tạo về RE-CP

CÁC GIẢI PHÁP RE-CP

Các giải pháp RE-CP tiềm năng được đề xuất bao gồm các nhóm:

1. Quản lý nội vi: (1) Kiểm tra bảo dưỡng hệ thống điện; (2) Khắc phục rò rỉ điện; (3) Thường xuyên đóng cửa kho lạnh; (4) Phá chặn bình ngưng; (5) Bảo dưỡng hệ thống lạnh (bình ngưng, máy nén, tháp giải nhiệt); (6) Hạn chế rò rỉ nước
2. Cải tiến thiết bị: (1) Lắp tụ bù hạn chế quá tải đường dây; (2) Phân bố tụ bù từ trạm biến áp về tới động cơ máy nén;
3. Kiểm soát quá trình như (1) Kiểm soát điện áp trong khoảng tối ưu (370-390V); (2) Chuyển sang sử dụng điện trung áp thay vì điện hạ áp; (3) Tối ưu hóa quá trình sử dụng kho lạnh; (4) Tối ưu hóa sử dụng nước cho sinh hoạt và sản xuất;
4. Thay đổi công nghệ (1) Thay thế hệ đun nước nóng điện trở bằng hệ thống bơm nhiệt kết hợp với hệ thống đun nước nóng bằng năng lượng mặt trời; (2) Đầu tư hệ thống phá chặn bằng từ trường.

Ngoại trừ giải pháp thuộc nhóm thay đổi công nghệ đòi hỏi chi phí đầu tư cao, các nhóm giải pháp RE-CP còn lại đều có chi phí thấp, có thể thực hiện được ngay. Tất cả các giải pháp này có tiềm năng tiết kiệm lớn cho các công ty.

LỢI ÍCH CỦA DỰ ÁN

Việc thực hiện chương trình đánh giá RE-CP có tiềm năng mang lại những lợi ích rất lớn cả về kỹ thuật, kinh tế và môi trường, giúp doanh nghiệp giảm thiểu chi phí sản xuất và đứng vững trên thị trường. Sau đây là kết quả ước tính tổng cộng tiềm năng lợi ích của 4 công ty khi áp dụng các giải pháp RE-CP đã được đề xuất

Giải pháp RECP	Tiềm năng lợi ích về kỹ thuật (Giảm tiêu thụ kWh/năm)	Tiềm năng lợi ích về kinh tế (triệu đồng/năm)	Tiềm năng lợi ích về môi trường (Giảm phát thải tấn CO ₂ /năm)
1. Bảo dưỡng hệ thống điện, kiểm soát điện áp	515.000	773	297
2. Lắp tụ bù, chuyển tụ bù	33.320	49	19,2
3. Chuyển sang sử dụng điện trung áp	-	1800	-
4. Đóng cửa kho lạnh, tối ưu hóa sử dụng kho lạnh	3.693.340	5540	2.128
5. Phá chặn bình ngưng, bảo dưỡng hệ thống lạnh	1.582.700	2374	912
6. Lắp đặt hệ thống bơm nhiệt kết hợp đun nước nóng bằng năng lượng mặt trời	229.520	450	173
7. Hạn chế rò rỉ nước, tối ưu hóa sử dụng nước	154.000 m ³	462	Giảm 154.000 m ³ nước thải/năm